

Welkom in de geschiedenis

Niek Barendsen maakt informerende comedy

‘Vandaag heb ik iemand te gast die al dood is sinds 507 na Christus, maar speciaal voor ons maakt hij een uitzondering. Hier is... de laatste keizer van het Romeinse Rijk!’ Deze zin komt uit *Welkom bij de Romeinen*, een serie over het Romeinse Rijk en onderdeel van een grotere comedyreeks over het verleden. Schrijver en regisseur Niek Barendsen heeft een passie voor geschiedenis.

Annemiek de Groot is eindredacteur van Kleio.

Geschiedenis is een ander land. De mensen dachten vroeger anders. Een idee als eer of vechten voor je vaderland, dat kunnen wij ons nu niet meer voorstellen. Hoe breng je dat over? Dat vind ik interessant. Als ik een nieuwe serie ga maken, dan duik ik helemaal in zo’n periode om het gevoel ervan te krijgen. Ik vind het leuk om zo’n “land” te leren kennen.’

Acteurs teleurstellen

Niek Barendsen legt deze weken de laatste hand aan de nieuwe serie *Welkom in de Tachtigjarige Oorlog*. Bekende acteurs kruipen in de huid van beroemde personen uit die tijd. Zo speelt Pierre Bokma Willem van Oranje, Hans Kesting is Maurits en Tjitske Reidinga is Kenau Simonsdochter Hasselaar. ‘Als ik ga schrijven, dan bedenk ik alvast wie zo’n rol kan spelen. Het is leuk om te merken hoeveel mensen er aan mee willen doen. We moeten acteurs zelfs weleens teleurstellen! We plannen de draaidagen in, op die dagen moeten we bepaalde scènes doen. We kunnen ons regelmatig niet aanpassen aan het schema van de acteurs.’

Het werk aan een nieuwe serie *Welkom in...* kent een vast stramien. ‘Ik ga me eerst inlezen in een nieuwe periode. Ik maak notities van de dingen

die erin moeten, de *musts*. Meestal loopt de *Welkom*-serie parallel aan een documentaireserie voor volwassenen. Dus dan ga ik ook een redacteur van die serie uithoren. Daarnaast werk ik samen met historici. Bij deze serie met Maarten Prak, eerder met Niek van Sas voor *Welkom in de IJzeren Eeuw* en met Fik Meijer voor de serie over de Romeinen. Met Fik Meijer heb ik eindeloos vaak in café Scheltema gezeten, hij had zoveel te vertellen. Over de *musts* ga ik nadenken; hoe ga ik daar een scène over maken? De Slag om Leiden bijvoorbeeld. Ik dacht: Moet ik weer een veldslag met soldaten doen? Daar heb ik er al heel veel van. Maar toen las ik het verhaal van een zekere Magdalena Moons. Zij ging met een Spaanse bevelhebber, maar had familie in Leiden. Hij vroeg haar ten huwelijk. Ze zei ja, dat doe ik, maar alleen als je drie dagen wacht met de aanval op Leiden. Dat heeft hij toen gedaan en dat gaf de geuzen net genoeg tijd om de stad te bereiken. Dat is een hele leuke insteek voor een scène. Lang dacht men dat dit een apocrief verhaal was, maar onlangs bleek dat ze echt heeft bestaan en dat ze echt getrouwd was met Francisco Valdez. Andere gebeurtenissen zijn al zo grappig, die kun je niet laten liggen. In deze serie zit een scène over de Slag bij Jemmingen. De soldaten van Lodewijk van Nassau verloren de slag. De overgebleven soldaten zwommen zonder harnas en wapens een rivier over. Als ze naakt uit het water komen, staat daar een interviewer. Het maakt dan niet eens zoveel meer uit wat je zegt. In de *IJzeren Eeuw*-serie had ik ook zoiets, over Willem III die stond te strippen op zijn eigen balkon bij het Meer van Geneve.’

Feit of mythe

‘Ik vind het soms wel ingewikkeld om de balans te vinden tussen echt gebeurd en mythe. Van Kenau Simonsdochter Hasselaar weten we bijvoorbeeld niet zo veel. Alleen dat ze rechtszaken voerde en heel stoer was. In de eerste versie van deze scène zat ze bij presentatrice Dorine Goudsmit op de bank, en die vroeg haar: “Heb je eigenlijk wel bestaan?” Maar dan snijd je zo in de geloofwaardigheid van je serie, dat heb ik toch

Scène uit *Welkom in de Tachtigjarige Oorlog*. De serie is vanaf eind september op televisie te zien.

maar niet gedaan. Hierin moet Maarten Prak me ook terugroepen. Als hij het echt onzin vindt, als het niet klopt, dan haal ik het eruit.'

Na het inlezen en schrijven volgen de draaidagen. 'Helaas is ons budget maar een fractie van dat van een serie als *The Crown*. Dus de locaties zijn altijd zo dicht mogelijk in de buurt. We hebben veel gedraaid in de Heilig Landstichting, het is prachtig daar! En op kasteel Doornenburg hebben we een scène gefilmd van Floris en Sindala voor *Welkom in de jaren '60*. Ook in het Archeon zijn we al een aantal keren geweest voor de Romeinen. Bij het filmen moeten we ook creatief zijn. Als iemand een speech houdt waar eigenlijk honderden mensen naar luisterden, dan hebben wij er net twaalf. Die staan dan allemaal op een kluitje.

Als ik scènes schrijf, dan zie ik de regie al voor me. En bij de regie denk ik aan het moment dat ik het geschreven heb. De interpretatie van een gebeurtenis die ik toen bedacht, moet winnen. Het is leuk om dit vak vanuit elke hoek te doen. Als je bij het schrijven een leuke scène hebt bedacht, ga je koffie drinken. Als je regisseert en de scène is leuk, dan ga je elkaar op de schouders slaan. Ik heb één iemand die het script meeleest en kijkt of het grappig genoeg is. Dat is Loes Wormmeester, de eindredacteur. Zij is behoorlijk streng, ik moet soms wel vier tot vijf keer aanpassingen doen. Maar dat vind ik juist fijn, want op de draaidag ben ik dan zelfverzekerd. Dan weet ik dat het goed is.

Tv-maken voor kinderen vind ik geen totaal andere wereld dan die van volwassenen, behalve dat je bepaalde dingen voor kinderen niet kunt doen, zoals seks, geweld en cynisme. Ik ga altijd uit van kijkers die niets van de geschiedenis weten. Je kunt niets bekend veronderstellen. Eerst moet je de basis leggen, dan kun je er pas een grap over maken. Redacteurs die historici zijn, lachen heel vaak om een grap die alleen voor ingewijden leuk

is. Volwassenen en kinderen vinden vaak precies hetzelfde leuk. We maken nooit iets waarvan we denken: dat vinden wij leuk, maar de kinderen niet. Er zitten soms wel grapjes tussendoor in die kinderen niet snappen, maar dat is niet erg. We maken het voor alle leeftijden.'

Nieuwe doelgroepen

'De *Welkom*-series worden veel bekeken op scholen. We houden daarom bij het maken rekening met het curriculum. Wat daarin voorkomt, doen we er in ieder geval in. Op YouTube worden de losse scènes extreem veel bekeken. Wat ik leuk daaraan vind is dat je nieuwe doelgroepen aantooit van kinderen die dit normaal gesproken misschien niet zouden gaan bekijken. De series zijn niet uitputtend. Het is niet zo dat als je de serie gezien hebt, dat je dan alles weet. Het is informerende comedy, geen les. Daarom vind ik het wel jammer dat we geen websites en lesmateriaal meer hebben. Bij sommige series zat dat wel, zoals bij *Welkom in de Gouden Eeuw*. Dat vond ik een meerwaarde, dan kun je meer uitleggen en nuanceren.

Eigenlijk zouden we het komende jaar *Welkom in de Middeleeuwen* gaan maken. Dat is mijn grote wens, al vanaf het begin. Maar toen kwam de NTR ineens met het plan om een documentaire-serie te maken over het interbellum. Dat vind ik zo'n fantastische en interessante periode!

'Je kunt niet op een leuke, luchtige manier op de bank met een snor op over de Holocaust vertellen, dat lijkt me rampzalig'

Bij heel veel mensen gaat er geen belletje rinkelen als je het over de jaren twintig en dertig hebt, dus ik moest een paar mensen ervan overtuigen hoe bijzonder die tijd was en hoe ongelofelijk het tot de verbeelding kan spreken. En welke parallellen je kunt trekken met nu, met de oorlogsdreiging en met het fascisme.

Ik zou deze serie nooit over de Tweede Wereldoorlog kunnen maken, omdat ik dat veel te erg vind. Je kunt niet op een leuke, luchtige manier op de bank met een snor op over de Holocaust vertellen, dat lijkt me rampzalig. Maar met deze serie over het interbellum kunnen we er wel in de buurt komen.

Over de prehistorie zou ik ook geen serie kunnen maken. Daar kan ik me niets bij voorstellen. Je kunt het dan ook niet ophangen aan bekende personen. Wat me wel heel interessant lijkt, is een serie over de Egyptenaren, de Grieken, of over de Inca's of de tijd van Alexander de Grote. Er zijn zoveel periodes die ik nog wil maken! Wat dacht je van de verlichting, de negentiende eeuw, het ancien régime... Ik ben nog lang niet klaar.' ■

Boven: Niek Barendsen.
Links: Scène uit *Welkom in de Tachtigjarige Oorlog*.
Balthasar Gerards (Frank Lammers) schiet Willem van Oranje (Pierre Bokma) dood.